

D E C I Z I E

26 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Ala Cobăneanu, Vera Macinskaia

Ion Vîlcov și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către notarul public Diaconu Galina, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Braesco Ivan împotriva notarului public Diaconu Galina cu privire la contestarea cuantumului plăților actelor notariale și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013, prin care s-a respins apelul declarat de notarul public Diaconu Galina și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 03 decembrie 2012, prin care acțiunea a fost admisă parțial

c o n s t a ț ă

La 26 decembrie 2011 Braesco Ivan a depus cerere de chemare în judecată împotriva notarului public Diaconu Galina cu privire la contestarea cuantumului plăților actelor notariale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată Braesco Ivan a indicat că la 28 noiembrie 2011 a autentificat la notarul public Diaconu Galina certificat de moștenitor legal înregistrat sub nr. 10394 achitând pentru serviciile notariale suma de 129 lei.

Consideră că suma achitată este exagerată și contravine art. 8 Legea nr. 271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru serviciile notariale.

A mai indicat că la 20 iunie 2011 a autentificat la același notar trei testamente înregistrate cu nr. 6069, 6070, 6071, achitând pentru fiecare testament suma de 155 lei, iar în total suma de 465 lei.

Consideră că pârâtul a calculat eronat cuantumul plăților notariale, motiv din care s-a adresat cu prezenta acțiune în vederea restituirii sumei încasate în plus.

Cere Braesco Ivan încasarea din contul notarului public Diaconu Galina a sumei de 441 lei și a prejudiciului moral în mărime de 1000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 03 decembrie 2012 acțiunea lui Braesco Ivan a fost admisă parțial.

S-a încasat de la notarul public Diaconu Galina în beneficiul lui Braesco Ivan suma de 441 lei.

S-au respins ca neîntemeiate pretențiile lui Braesco Ivan cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 1000 lei.

S-a încasat de la notarul public Diaconu Galina taxa de stat în mărime de 150 lei.

La 18 decembrie 2012 notarul public Diaconu Galina a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 03 decembrie 2012, iar la 10 aprilie 2013 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 septembrie 2013 a respins apelul declarat de notarul public Diaconu Galina și a menținut hotărârea primei instanțe.

La 17 decembrie 2013 notarul public Diaconu Galina a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013, solicitând admiterea recursului, casarea ambelor hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În motivarea cererii de recurs notarul public Diaconu Galina a indicat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia aplicată.

A mai indicat că Braesco Ivan a omis termenul de adresare în judecată și acțiunea urmează a fi respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 10 februarie 2014 Braesco Ivan a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014 recursul declarat de notarul public Diaconu Galina a fost considerat admisibil fără a prejudicia fondul cauzei.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de Braesco Ivan, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea în partea dată a unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat la 08 octombrie 2013 în adresa notarului public Diaconu Galina copia deciziei din 25 septembrie 2013, care a fost recepționată de către ultima la 14 octombrie 2013. (f.d. 116)

Prin urmare, recursul declarat de notarul public Diaconu Galina la 13 decembrie 2013 este depus în termen. (f.d. 112-115, 120).

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele pricinii rezultă că Braesco Ivan la 20 iunie 2011 a autentificat la notarul public Diaconu Galina trei testamente înregistrate sub nr. 6070, 6071 și 6069, achitând pentru fiecare testament taxa de stat în mărime de 5 lei și serviciul notarial în mărime de 150 lei, iar în total 465 lei. (f.d. 20, 22, 24)

Prin declarația din 28 noiembrie 2011 Braesco Ivan a solicitat notarului public Diaconu Galina eliberarea certificatului de moștenitor legal al averii soției Brăesco Elena, decedată la 23 noiembrie 2001, achitând taxa de stat în mărime de 1 leu și serviciul notarial în mărime de 69 lei. (f.d. 39)

La 28 noiembrie 2011 Braesco Ivan a autentificat la notarul public Diaconu Galina certificatul de moștenitor legal înregistrat cu nr. 10394 pentru care a achitat taxa de stat în mărime de 5 lei și serviciul notarial în mărime de 54 lei. (f.d.18)

La 26 decembrie 2011 Braesco Ivan s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată, care prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 03 decembrie 2012, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost admisă parțial.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel în partea încasării de la notarul public Diaconu Galina în beneficiul lui Braesco Ivan a plăților pentru autentificarea testamentelor din 20 iunie 2011 au aplicat eronat normele de drept material.

Modul de calculare și contestare a plății pentru serviciile notariale prestate sunt reglementate de Legea nr. 271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale cu modificările și completările ulterioare.

Conform art. 14 alin. (1) Legea nr. 271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale, contestarea cuantumului plății pentru serviciu notarial se face, în termen de 30 de zile de la data efectuării plății, în instanța judecătorească de la locul de aflare a biroului notarial.

Braesco Ivan a contestat cuantumul plăților notariale pentru autentificarea testamentelor din 20 iunie 2011 la 26 decembrie 2011. (f.d. 3)

Conform art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

În apelul declarat împotriva hotărârii primei instanțe și recursul împotriva deciziei instanței de apel, notarul public Diaconu Galina a invocat tardivitatea acțiunii. (f.d. 91-95, 112-115)

Așadar, hotărârile judecătorești în partea încasării plăților pentru autentificarea testamentelor din 20 iunie 2011 urmează a fi casate cu emiterea în partea dată a unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor cu privire la încasarea acestor plăți ca fiind depuse tardiv.

Instanța de apel eronat a aplicat prevederile articolului 267 Codul civil și a constatat că termenul de prescripție pentru litigiul dat este de 3 ani.

Or, conform art. 6 alin. (3) Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, în caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

Prin urmare, având în vedere că prevederile Legii nr. 271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale sunt speciale în raportul cu prevederile Codului civil, urmează a fi aplicate cele dintâi.

În partea contestării cuantumului plăților notariale pentru autentificarea certificatului de moștenitor legal și a declarației de acceptare a succesiunii din 28

noiembrie 2011 hotărârile judecătorești sunt legale și temeiuri de a fi casate nu sunt din următoarele motive.

Conform art. 3 alin. (9) lit. i) Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992 cu completările și modificările ulterioare, taxa de stat pentru eliberarea certificatelor de succesiune (inclusiv de succesiune a pământului) moștenitorilor de gradul I este de 5 lei.

În corespundere cu norma de drept citată notarul public Diaconu Galina corect a încasat pentru eliberarea certificatului de moștenitor taxa de stat în mărime de 5 lei.

Însă, notarul public Diaconu Galina incorect a încasat cuantumul plății pentru serviciile notariale pentru autentificarea declarației de acceptare a succesiunii și eliberarea certificatului de moștenitor legal din 28 noiembrie 2011.

Conform art. 9 alin. (1) Legea nr. 271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru serviciile notariale, la eliberarea certificatului de moștenitor, pentru moștenitorii de clasa I se stabilește plata de 0,5% din valoarea moștenirii, pentru moștenitorii de clasa II se stabilește plata de 0,7% din valoarea moștenirii, iar pentru ceilalți moștenitori se stabilește plata de 1% din valoarea moștenirii.

Din certificatul de moștenitor legal rezultă că valoarea averii succesoriale rămasă după decesul soției lui Braesco Ivan - Brăesco Elena este de 416 lei, 416 acțiuni a câte 1 leu fiecare. (f.d. 18. 40)

Respectiv, pentru cererea de acceptare a succesiunii și eliberarea certificatului de moștenitor legal al averii soției lui Braesco Ivan notarul public Diaconu Galina urma să încaseze de la intimat plata pentru serviciile notariale în mărime de 4,16 lei ($416 \text{ lei} \times 0,05\% \times 2$).

Contrar acestor prevederi imperative ale legii notarul public Diaconu Galina a încasat de la Braesco Ivan plata pentru aceste servicii în cuantum de 129 lei.

Prin urmare, suma achitată în plus urmează a fi restituită și instanțele inferioare corect au admis acțiunea încasând din contul notarului public Diaconu Galina în beneficiul lui Braesco Ivan a sumei achitate în plus în mărime de 119 lei la întocmirea certificatului de moștenitor și autentificarea declarației de acceptare a succesiunii din 28 noiembrie 2011.

Argumentul notarului public Diaconu Galina că conform art. 32 alin. (2) Legea nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, notarul stabilește de sine stătător plata pentru serviciul acordat persoanei este irelevant.

Or, conform alineatului (2) același articol, mărimea plății pentru serviciul notarial prestat se stabilește de notar și de altă persoană care desfășoară activitate notarială de comun acord cu solicitantul în conformitate cu metodologia aprobată de Parlament.

Așadar, mărimea plăților notariale este guvernată de prevederile Legii nr. 271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale, care este posterioară Legii nr. 1553-XV din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat.

Este irelevantă și afirmația că prevederile Legii nr. 271-XV din 27 iunie 2003 sunt aplicabile doar notarilor de stat, deoarece în articolul 1 alin. (2) aceeași lege este indicat că plata pentru servicii notariale reprezintă o sumă de bani percepută de notarii publici și de alte persoane abilitate prin lege să desfășoare activitate notarială pentru efectuarea de acte notariale

Așadar, prima instanță și instanța de apel în partea contestării plăților pentru eliberarea certificatului de moștenitor și autentificarea declarației de acceptare a succesiunii din 28 noiembrie 2011 au emis hotărâri legale, iar în partea contestării

plăților pentru întocmirea testamentelor din 20 iunie 2011 au aplicat eronat normele de drept material și din aceste motive hotărârile judecătorești în partea dată urmează a fi casate cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor menționate ca fiind depuse tardiv.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că circumstanțele pricinii sunt stabilite de prima instanță și instanța de apel și nu este necesară verificarea suplimentară a altor dovezi, însă parțial au aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei și de a emite în partea dată o hotărâre nouă de respingere a pretențiilor de încasare a plăților pentru autentificarea testamentelor din 20 iunie 2011 ca fiind depuse tardiv cu menținerea în rest a aceluiași hotărâri.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de notarul public Diaconu Galina.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 03 decembrie 2012 în partea contestării plăților pentru autentificarea testamentelor din 20 iunie 2011 și se emite în partea dată o hotărâre nouă prin care:

Se resping pretențiile lui Braesco Ivan împotriva notarului public Diaconu Galina cu privire la contestarea plăților pentru autentificarea testamentelor din 20 iunie 2011 ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 03 decembrie 2012 în partea contestării plății pentru autentificarea declarației de acceptare a succesiunii și eliberarea certificatului de moștenitor legal din 28 noiembrie 2011 și încasării din contul notarului public Diaconu Galina în beneficiul lui Braesco Ivan a sumei de 119 (una sută nouăsprezece) lei se mențin.

Decizia este irevocabilă de la data emiterii.

Președinte,
judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Ion Vîlcov

Sveatoslav Moldovan